

การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

THE DEVELOPMENT OF HEALTH BUSINESS MANAGEMENT BY COMMUNITIES FOR SUSTAINMENT

พงศ์กรณ์ ทิพย์ปัญญา*

Phongkorn Thippanya

วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์**

Weerawit Piyanonthasin

บทคัดย่อ

ธุรกิจเชิงสุขภาพ เป็นธุรกิจที่เกิดจากความต้องการของผู้บริโภคที่มีความต้องการการรักษา การบำบัด หรือการฟื้นฟูโดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือ ซึ่งธุรกิจเชิงสุขภาพสามารถแปรรูปเป็นสินค้า บริโภคหรืออุปโภครวมถึงการบริการได้ โดยชุมชนทุกภูมิภาคของประเทศไทยมีทรัพยากรทางธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมและวัตถุดิบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ทั้งการผลิตสินค้าหรือการบริการ และ ด้วยบริบทของชุมชนที่ยังขาดองค์ความรู้ ในการการบริหารจัดการธุรกิจ จึงทำให้ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน สูญเสียโอกาสที่จะพัฒนาให้ธุรกิจเชิงสุขภาพ เกิดศักยภาพทางการแข่งขันและสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่าง ยั่งยืน การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพจึงมีกระบวนการพัฒนา คือ การพัฒนาการบริหารจัดการด้าน ทุนมนุษย์ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม การพัฒนาการบริหารจัดการด้านมาตรฐาน และความปลอดภัย และการพัฒนาการบริหารจัดการด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ธุรกิจเชิงสุขภาพ ของชุมชนเกิดการพัฒนายั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, ธุรกิจเชิงสุขภาพ, ชุมชนยั่งยืน

ABSTRACT

Health business is the needs of consumers, who demand for natural therapy and rehabilitation. The health business can be included consumer goods and services by regional communities in Thailand.

* อาจารย์สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน ภาควิชาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

** อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

There are nature resources and raw materials that can meet the needs of consumers for manufactures and services. However the study found that some of them are lacking of knowledge in business management of communities that impacted to the opportunity of their business development for competitions and incomes. Therefore, There are four mainly processes to develop about health business management by communities until strengthened, viz: Human managing development product and innovation managing development, the standards and safety management also managing the natural resources and environment. These health business developments will achieve then community would be sustainable development.

Keywords: Management, Health Business, Sustainable Community.

บทนำ

การดำเนินธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์หน่วยงานหรือองค์กรทางธุรกิจต่างต้องเร่งรีบในการปรับตัวเพื่อให้การดำเนินธุรกิจของตนเองอยู่เหนือคู่แข่ง การปรับตัวของหน่วยธุรกิจจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะธุรกิจเป็น กระบวนการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของมนุษย์ด้วยการผลิต การแลกเปลี่ยน ซื้อขายสินค้าและบริการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหากำไรจากการประกอบธุรกิจนั้น ๆ¹ หน่วยธุรกิจจึงต้องผลักดันตนเองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้สภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่องค์กรได้รับผลกระทบอยู่นั้น ทั้งปัจจัยที่เกิดขึ้นจากภายนอก และภายในองค์กรเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเจริญเติบโตของสภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงด้านประชากรศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง การเปลี่ยนแปลงด้านรสนิยมของบุคคล ด้านกฎหมายกฎระเบียบรวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี² ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจึงต้องปรับตัวเพื่อให้เกิดสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลง ตามสภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับสังคมในยุคปัจจุบัน

ชุมชนเป็นหน่วยของสังคมที่มีการรวมกลุ่มของประชาชนอยู่พื้นที่หรือมีอาณาเขตใกล้เคียงหรือติดกัน วิชาการทางเศรษฐกิจได้เข้ามาพัฒนาชุมชนให้ประชาชนเกิดรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี หลายชุมชนในประเทศไทยจึงมีธุรกิจชุมชนขึ้น ซึ่งธุรกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติหรือกระทำการผลิตสินค้าโดยสมาชิกในชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนด้วยหลักคิดสำคัญที่ว่า ความหลากหลายของผลผลิตในชุมชน ทั้งในด้านการบริโภค แบบพึ่งพาตนเอง การเก็บหรือถนอมอาหารไว้กินในครอบครัวและในชุมชนจะช่วยลดรายจ่ายให้ครอบครัว และสร้างเสริมสุขภาพอนามัยให้ตนเองได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นฐานการสร้าง สังคม สุขภาพอนามัยที่ดี มีคุณธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดเช่นที่นักธุรกิจกระทำกันในปัจจุบัน

¹ สมคิด บางโม. องค์กรและการจัดการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จูเน่ พับลิชชิ่ง, 2558), หน้า 115

² เนตรพัฒนา ยาวีราข. การพัฒนาองค์กรและการเปลี่ยนแปลง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ทริปเพิ้ล กรุ๊ป, 2558), หน้า 4

โดยเอาเปรียบผู้บริโภคอยู่ตลอดเวลา การสร้างธุรกิจชุมชนจึงตั้งอยู่บนกระบวนการคิดและปฏิบัติ³ ปัจจุบันธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพกลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากร้อยละ 10 ของคนไทยอายุยืนขึ้น แต่มีพฤติกรรมด้านสุขภาพแย่ลง ขาดการออกกำลังกาย กินอาหารเกินความจำเป็น สิ่งแวดล้อมแออัด มลพิษก็มากขึ้น ซึ่งจัดเป็นพฤติกรรมที่บั่นทอนสุขภาพมาก ทำให้คนไทยที่มีอายุมากขึ้นเริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพ กลายเป็นผู้สูงอายุที่มีร่างกายอ่อนแออนาคตคนไทยจะเผชิญกับปัญหาการดูแลผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุที่มีสุขภาพไม่ดีต้องพึ่งพาลูกหลานมากขึ้น ซึ่งการดูแลผู้สูงอายุก็ใช้เงินจำนวนมาก หากลูกหลานคิดจะใช้บริการสถานพักฟื้นคนชรา ก็ต้องเลือกให้ดีเนื่องจากสถานพักฟื้นคนชราเหล่านี้จะมีทั้งที่มีคุณภาพและไม่มีความ⁴ ด้วยผลกระทบดังกล่าวจึงเป็นโอกาสที่ทำให้ชุมชนได้หันมาใช้ทรัพยากรที่มีคุณค่าและสามารถนำมาสร้างมูลค่าทางธุรกิจได้ ธุรกิจชุมชนเชิงสุขภาพจึงมีความหลากหลายในพื้นที่ชุมชนของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีทรัพยากรหรือวัตถุดิบจำนวนมากทั้งพืชสมุนไพร ภูมิอากาศ รวมถึงลักษณะ ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้ใช้บริการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีได้ แต่อย่างไรก็ตามพื้นฐานของประชาชนในชุมชนนั้นยังขาดหลักการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพที่ดี ทำให้ผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจึงยังไม่เป็นที่ยอมรับเท่าที่ควร ทำให้ผู้ใช้บริการขาดความเชื่อมั่น ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ธุรกิจชุมชนด้านสุขภาพจึงเสียโอกาสในการยกระดับความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค และเสียโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

ดังนั้นการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพในชุมชน จะเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถ นำหลักการต่าง ๆ ไปบูรณาการและเกิดการพัฒนาธุรกิจของตนเองให้เกิดจุดแข็งและโอกาสทางธุรกิจชุมชน เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยใช้กลไกการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยมีเนื้อหาตามลำดับดังนี้

ความหมายของการพัฒนาองค์การและการบริหารจัดการ

การพัฒนาและการบริหารจัดการ เป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพของชุมชนได้มีแนวทางการดำเนินงานที่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการธุรกิจและครอบคลุม ซึ่งผู้ประกอบการจึงต้องมีความเข้าใจถึงความหมายของการพัฒนาองค์การและการบริหารจัดการเพื่อเป็นการวางกรอบกระบวนการการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบภายในองค์การ โดยบุคลากรทุกระดับในองค์การมีการวางแผนล่วงหน้า และมีเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน เพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา⁵ นอกจากนี้

³ ขวัญกมล ดอนขวา. การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5402/2/Fulltext.pdf> [15 สิงหาคม 2560]

⁴ วิวัฒน์ วิริยกิจจา. ธุรกิจสุขภาพ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.doctor.or.th/article/detail/1524> [15 สิงหาคม 2560]

⁵ กัลยารัตน์ วีระชนชัยกุล, การพัฒนาองค์การ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วี.พรินท์, 2558), หน้า 13

ยังมีนักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาองค์การเป็นวิธีการที่จะเป็นระบบในการสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ เป้าหมายกระบวนการมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา และการจัดการความขัดแย้งระหว่างสมาชิก และเป้าหมายด้านผลลัพธ์รวม เป็นการให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานขององค์การ โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการปรับตัวขององค์การให้สามารถดำเนินงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม⁶

อย่างไรก็ตามจากความหมายของการพัฒนาองค์การของนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั้น ผู้เขียนได้สรุปความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินการกิจกรรมทั่วทั้งองค์การ โดยกำหนดแผนการดำเนินการให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถ เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และมีการประสานงานกันโดยอาศัยผู้จัดการหรือผู้บริหารเข้ามาช่วย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ⁷ สอดคล้องกับ วิลเลียมส์ ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการคือ หน้าที่ต่างๆ ภายในองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ⁸ และกริฟฟิน ได้กล่าวว่าการบริหารจัดการเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบของทรัพยากรที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่ คน เงิน วัตถุดิบ เครื่องจักร วิธีการ และการบริหารจัดการ⁹

อย่างไรก็ตามจากความหมายของนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้แล้ว ผู้เขียนสามารถสรุปความหมายของการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์การที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ภารกิจ และเป้าหมายที่มีความชัดเจน โดยอาศัยกลไกทางการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนให้วัตถุประสงค์ ภารกิจ และเป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้

ธุรกิจเชิงสุขภาพ

การพัฒนาธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นแหล่งผลิตหรือผลิตเป็นสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการด้านการรักษา การฟื้นฟู หรือการดูแลสุขภาพ ในสถานะที่ตลาดของความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนมากยิ่งขึ้นเพราะประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศที่มีผู้สูงอายุ 1 ใน 5 ของประชาชนทั้งประเทศ ชุมชนจึงได้เกิดการพัฒนาธุรกิจเชิงสุขภาพที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจเชิงสุขภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีเนื้อหารายละเอียดดังนี้

⁶ ฌ็อง-ฌัก เซอร์นันทน์, **พฤติกรรมองค์การ**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วี.พรินท์, 2551), หน้า 268

⁷ บุญทวรรณ วิงวอน, **การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556)

หน้า 28

⁸ Williams Colin, **Management**, (Ohio: Thomson South-Western, 2007).

⁹ Griffin Ricky, **Management**, (Boston, MA: Houghton Mifflin Company. 1999).

ธุรกิจบริการสุขภาพ เป็นหนึ่งในหลายธุรกิจที่มีบทบาทและมีความสำคัญต่อการพัฒนาภาคบริการและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ซึ่งโดยทั่วไปธุรกิจบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นแหล่งสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ (product of excellence) จะประกอบด้วย 3 ธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจบริการทางการแพทย์ ธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพสมุนไพรไทย และธุรกิจบริการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งได้แก่ บริการนวดไทยและ สปาที่สามารถนำทรัพยากรส่วนเกินของภาคเอกชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งก่อให้เกิดรายได้ต่อเนื่องกับอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมอาหาร¹⁰ จะเห็นได้ว่าการจำแนกของธุรกิจบริการสุขภาพในรูปแบบต่างๆ ซึ่งชุมชนในหลายภูมิภาคของประเทศไทยมีศักยภาพด้านวัตถุดิบเพื่อใช้ในการแปรรูปเป็นสินค้าและบริการในการตอบสนองความต้องการให้กับผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี ยิ่งถ้าหากชุมชนได้มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการและนำไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจเชิงสุขภาพในธุรกิจชุมชนของตนเองก็จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนและประชาชนได้ในระยะยาว

ดังนั้นธุรกิจเชิงสุขภาพ โดยเฉพาะธุรกิจของชุมชนจึงต้องมีการปรับตัว และเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการเพื่อให้ธุรกิจมีความสามารถในการแข่งขันได้กับคู่แข่งกับภาคเอกชนอื่น ๆ ได้ ซึ่งการบริหารจัดการของธุรกิจเชิงสุขภาพจะเป็นกลไกให้การดำเนินการไปสู่ความสำเร็จและเกิดความยั่งยืน

การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพ

การพัฒนาองค์การและการบริหารจัดการของธุรกิจเชิงสุขภาพ ซึ่งผู้เขียนได้เรียบเรียงและสรุปความหมายในหัวข้อก่อนหน้านี้ เพื่อเป็นการให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการรวมถึงหลักเกณฑ์ของธุรกิจเชิงสุขภาพ ทั้งนี้การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพหัวข้อดังกล่าวเป็นการศึกษาของผู้เขียนที่ได้ลงพื้นที่สำรวจแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนและนำมาปรับและเรียบเรียงกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักวิชาการ การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพจึงเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้ประกอบการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำหลักการต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ธุรกิจชุมชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงสุขภาพก็สามารถที่จะนำหลักการดังกล่าวไปพัฒนาการบริหารจัดการในธุรกิจชุมชนได้ เพื่อให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ได้เกิดรายได้มีเศรษฐกิจที่ดีและเกิดความยั่งยืน ซึ่งหลักการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพมีดังต่อไปนี้

การพัฒนาการบริหารจัดการทุนมนุษย์

ทรัพยากรที่มีความสำคัญมากที่สุดในองค์การ คือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกที่ขับเคลื่อนให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวีริวิชญ์ ปิยนนทศิลป์ ได้กล่าวถึงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งงาน เพื่อปฏิบัติงานให้กับองค์กรโดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ ซึ่งมีกลไกที่มีสมรรถนะในการวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือกคนเก่ง คนดี และ

¹⁰ สุวิวัฒน์ สิริกุล, ธุรกิจบริการสุขภาพ, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.slideshare.net/UtaiSukviwatsirikul/ss-41011269> _ [16 สิงหาคม 2560]

การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าที่สุดในองค์กร¹¹ การขับเคลื่อนในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารมีหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จจึงต้องมีการบูรณาการให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่เกิดเป็นรูปธรรม¹² อย่างไรก็ตามนอกจากความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าว การบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพในชุมชนจะต้องให้เกิดการพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อสร้างศักยภาพในการผลิตสินค้าหรือการบริการในการสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการ โดยการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ดังนี้

1. การพัฒนาองค์ความรู้ ผู้ประกอบธุรกิจเชิงสุขภาพจะต้องมีการพัฒนาความรู้อยู่เสมอ จากแหล่งความรู้ต่างๆ เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกในปัจจุบันได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทำให้ความรู้เดิมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในธุรกิจเชิงสุขภาพอาจมีความล้าหลังถ้าหากบุคลากรของธุรกิจไม่แสวงหาความรู้ใหม่ก็อาจจะทำให้การดำเนินการในองค์กรเกิดความล้มเหลวได้และไม่ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต

2. การพัฒนาทักษะ ความชำนาญ และความสามารถ บุคลากรของธุรกิจเชิงสุขภาพต้องเป็นผู้ที่มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงาน เพราะทักษะและความสามารถของบุคลากรจะทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเกิดความต้องการซื้อเมื่อบุคลากรมีทักษะและความชำนาญในงานของตนเองแล้วย่อมจะทำให้ลูกค้าหรือผู้ให้บริการเกิดความพึงพอใจสูงสุดและกลับมาซื้อซ้ำ ดังนั้นการพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากรจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากที่จะสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับคู่แข่งได้ นอกจากนี้แล้วบุคลากรจะต้องมีทักษะด้านความสามารถในการเป็นนักมนุษยสัมพันธ์เพื่อลดความตึงเครียดให้กับลูกค้าหรือผู้มารับบริการ เช่น บุคลากรบริการสุขภาพด้านนวดแผนไทย แผนโบราณ หรือสปา บุคลากรต้องเป็นมนุษยสัมพันธ์สร้างความเป็นกันเองระหว่างบุคลากรและลูกค้าเพื่อให้ลูกค้ามีความรู้สึกผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ

3. การพัฒนาแนวคิดในการสร้างการเปลี่ยนแปลง บุคลากรด้านธุรกิจเชิงสุขภาพต้องการเกิดการพัฒนาทางด้านแนวคิดให้เป็นบุคลากรยุคใหม่ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลก บุคลากรด้านธุรกิจสุขภาพต้องเกิดการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร และสามารถสร้างแนวคิดในการพัฒนาธุรกิจให้เกิดสิ่งใหม่อยู่เสมอ ไม่ยึดติดกับการดำเนินงานแบบเก่า ซึ่งการพัฒนาแนวคิดในการสร้างการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรและธุรกิจจะทำให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรที่ดีขึ้น

4. การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน จากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว บุคลากรที่ได้รับการเรียนรู้จากองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งใหม่ และมีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานได้ดีแล้ว และเป็นผู้ที่มีแนวคิดในการสร้างการเปลี่ยนแปลง บุคลากรธุรกิจเชิงสุขภาพต้องนำองค์ประกอบที่ได้กล่าวมานามาประยุกต์ใช้อย่างจริงจังในธุรกิจของชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการแข่งขันเพราะจะทำให้ธุรกิจชุมชนเกิดจุดแข็งและเกิดรายได้ที่ยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาการบริหารจัดการทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ การพัฒนาทักษะ ความชำนาญและความสามารถ การพัฒนาแนวคิดในการสร้างการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจเชิงสุขภาพจะเป็นการเน้นที่ตัวบุคคลให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

¹¹ วีรวิทย์ ปิยนนทศิลป์, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, (เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ ประภาวีการพิมพ์, 2559) หน้า 3

¹² Certo Samuel, **Modern Management**. New Jersey: Prentice-Hall.

ในทุกด้าน และเพิ่มช่องทางในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันได้ บุคลากรของธุรกิจเชิงสุขภาพจึงต้องเป็น ผู้ที่เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

การพัฒนาการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม

เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน หน่วยธุรกิจจึงต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงได้ รวมถึงรสนิยมใหม่ๆ ของลูกค้าหรือผู้รับบริการที่มีความต้องการในการซื้อแตกต่างกันไป การปรับปรุงลักษณะของสินค้าหรือการให้บริการจึงเป็นสิ่งที่สร้างศักยภาพให้กับองค์กรได้ ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจึงได้มีความสามารถในการพัฒนาการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมได้ดังนี้

1. การประดิษฐ์ เป็นกระบวนการนวัตกรรมที่มีความคิดใหม่ๆ ที่จะช่วยให้องค์กรให้ประสบความสำเร็จได้มากขึ้น กระบวนการนวัตกรรมเริ่มต้นด้วยการกำหนดของแนวคิดใหม่ เป็นแนวความคิดที่มีความสร้างสรรค์ต่อองค์กร เช่น แนวคิดกับเทคโนโลยี แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการและความคิดด้านการจัดการ

2. การพัฒนา เป็นกระบวนการนวัตกรรมที่ทำให้เกิดการปฏิบัติตามความคิดใหม่ ๆ หลังจากที่ได้เกิดจากขั้นตอนที่ 1 แนวคิดนั้นต้องนำไปพัฒนาหรือทำประโยชน์ เพื่อการเสริมสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร

3. การเผยแพร่ เป็นกระบวนการทำให้ความคิดใหม่ถูกใช้โดยผู้ใช้คนสุดท้ายหรือลูกค้า ในกระบวนการนี้ นวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้หลังจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 ซึ่งแนวคิดเชิงสร้างสรรค์จะก่อให้เกิดอรรถประโยชน์และควมมีคุณค่าให้กับองค์กร

4. การรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ถูกกำหนดให้เป็นขั้นตอนของกระบวนการนวัตกรรมที่เป็นการสร้างสิ่งประดิษฐ์เป็นการถาวรให้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

5. การตรวจสอบ เป็นกระบวนการของนวัตกรรมที่ควรมีการดำเนินการใหม่และมีการติดตามเพื่อตรวจสอบว่าเมื่อใดมีความคิดที่ควรปรับปรุงหรือยกเลิก การจัดการดำเนินการตรวจสอบความคิดใหม่ ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าการเพิ่มขึ้นของความสำเร็จขององค์กรเกิดจากความคิดนั้นยังคงเกิดขึ้นได้ トラบเท่าที่ยังมีการดำเนินการเป็นความคิดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การสนับสนุนความสำเร็จขององค์กรที่เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า¹³

อย่างไรก็ตามกระบวนการนวัตกรรม ประกอบด้วย การประดิษฐ์ การพัฒนา การเผยแพร่ การรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการตรวจสอบ จะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ธุรกิจเกิดสิ่งใหม่ เป็นสิ่งที่เป็นการต้องการของลูกค้าเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน จึงต้องปรับนวัตกรรมทั้งผลิตภัณฑ์และการบริการในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเป็นการสร้างมูลค่าทางธุรกิจในระยะยาว

การพัฒนาการบริหารจัดการมาตรฐานและความปลอดภัย

การดำเนินงานของธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน ทั้งการผลิตสินค้าและการบริการจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน ด้านการผลิตและการบริการ เพราะธุรกิจเชิงสุขภาพจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับการรักษา บำบัด หรือการฟื้นฟู ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การดำเนินงานเพื่อให้สินค้าหรือบริการได้รับการรับรองมาตรฐานจึงเป็นสิ่งที่

¹³ วิเชียร วิทยอุดม, การจัดการสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ธนธการพิมพ์, 2558) หน้า 185-187

สำคัญและจำเป็นอย่างมาก บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงสุขภาพจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการผลิตสินค้าและบริการเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งทางด้านข้อบังคับวิชาชีพ ระเบียบ กฎหมาย และยังเป็นการรักษามาตรฐานในการผลิตสินค้าและการบริการด้วย ดังนั้นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจึงต้องมีการบริหารจัดการมาตรฐานและความปลอดภัย ดังนี้

1. มาตรฐานบุคลากร บุคลากรถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการผลิตสินค้าและบริการประเภทต่าง ๆ ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจะต้องให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ มีความรู้และมีความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการเป็นอย่างดี เพราะบุคลากรจะเป็นบุคคลที่ควบคุมมาตรฐานการผลิตและการบริการ ดังนั้น ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน จะต้องได้รับความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในธุรกิจของตนเอง เช่น พนักงานนัดหมาย ไทยหรือแผนโบราณ จะต้องได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันทางการแพทย์หรือที่สถาบันที่เกี่ยวข้องและผ่านการรับรองจากหน่วยงานของรัฐหรือในระดับสากล

2. มาตรฐานวัตถุดิบและการบริการ การผลิตสินค้าและบริการของธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน วัตถุดิบที่นำมาใช้เพื่อแปรรูปให้เป็นสินค้าและบริการนั้นจะต้องเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพมีประโยชน์ต่อลูกค้าหรือผู้บริโภค ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน จึงต้องให้ความสำคัญกับการคัดสรรวัตถุดิบที่ได้กล่าวมา เพื่อนำมาแปรรูปให้เป็นสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพตามหลักสากล

3. มาตรฐานสถานที่ ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจะต้องคำนึงถึงสถานที่ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีความเหมาะสม ถูกต้องตามลักษณะของการส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจ การเลือกทำเลที่ตั้งในการผลิตและการบริการจึงเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจะต้องเป็นทำเลที่มีความเหมาะสมกับประเภทหรือชนิดของการผลิตและการบริการ

4. มาตรฐานกระบวนการ กระบวนการผลิตสินค้าและบริการเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมากที่ธุรกิจเชิงสุขภาพชุมชนจะต้องมีมาตรฐานของกระบวนการผลิตทั้งปัจจัยนำเข้า วัตถุดิบ วิธีการแปรรูป จนกลายเป็นสินค้าและบริการ ส่วนผสม ปริมาณวัตถุดิบ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบริการนั้นเปลี่ยนแปลง การรักษากระบวนการผลิตให้มีคุณภาพมาตรฐานจะทำให้เกิดความพึงพอใจของผู้บริโภคได้

5. มาตรฐานวัสดุและอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่บุคลากรได้ทำการผลิตสินค้าหรือบริการวัสดุหรืออุปกรณ์เหล่านั้นจะต้องเป็นวัสดุและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพในการผลิตสินค้าและบริการและเป็นไปตามข้อบังคับหรือกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจึงต้องจัดหาวัสดุหรืออุปกรณ์ที่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งจะสามารสรสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคได้อีกช่องทางหนึ่งด้วย

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาการบริหารจัดการมาตรฐานและความปลอดภัยที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานบุคลากร มาตรฐานวัตถุดิบและการบริการ มาตรฐานสถานที่ มาตรฐานกระบวนการ และ มาตรฐานวัสดุและอุปกรณ์เป็นเพียงแค่การรักษามาตรฐานโดยทั่วไป ซึ่งข้อบังคับและกฎหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคจะเป็นเข็มทิศที่จะทำให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการเชิงสุขภาพสามารถนำมาใช้ในธุรกิจของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์และถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ซึ่งถ้าหากธุรกิจมีการกำหนดมาตรฐานดังกล่าวอย่างเคร่งครัดแล้วก็จะสามารสรสร้างความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคได้และยังสร้างความเชื่อมั่นของลูกค้าในการกลับมาใช้สินค้าและบริการได้ในระยะยาวอีกด้วย

การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนประสบความสำเร็จ เนื่องจากธุรกิจเชิงสุขภาพมีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ซึ่งเรียกได้ว่าธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชน กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องเดียวกัน ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจึงต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อให้การดำเนินของธุรกิจกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเกิดความยั่งยืน

โดยนักวิชาการได้กล่าวว่า การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยที่การสร้างสรรคนวัตกรรมในเชิงเศรษฐกิจ และการลงทุนใหม่ในชนเมือง จะต้องไม่เป็นสิ่งที่ทำลายธรรมชาติและก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความเป็นอยู่ของผู้ที่อยู่ในระดับล่างให้ดีขึ้น อันจะก่อให้เกิดความเสมอภาคของสังคมในอนาคตและทำให้สภาพแวดล้อมและสังคมได้อย่างยั่งยืน¹⁴ จะเห็นได้ว่าการดำเนินธุรกิจเชิงสุขภาพจะต้องให้ความสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งวัตถุดิบที่ผู้ผลิตนำมาผลิตเป็นสินค้าและบริการให้กับลูกค้า เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้า ซึ่งการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนี้ ผู้เขียนได้ให้ข้อเสนอแนะกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการธุรกิจเชิงสุขภาพชุมชนไว้ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์เป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงสุขภาพชุมชนจะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ซึ่งการอนุรักษ์จะเป็นการรักษาให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นคงอยู่ซึ่งในปัจจุบันกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจเชิงสุขภาพต่างหันมาให้ความสนใจในการฟื้นฟู บำบัด หรือรักษาทั้งร่างกายและจิตใจ โดยอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น การอนุรักษ์เพื่อให้องค์สภาพของความเป็นธรรมชาติจะทำให้ลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการเกิดการยอมรับและเกิดความสนใจที่จะมาซื้อและใช้บริการ ถ้าหากชุมชนไม่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาจจะทำให้เกิดเพียงแค่อุตสาหกรรมได้แต่ไม่สามารถที่จะสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการทางธุรกิจได้เช่นกัน

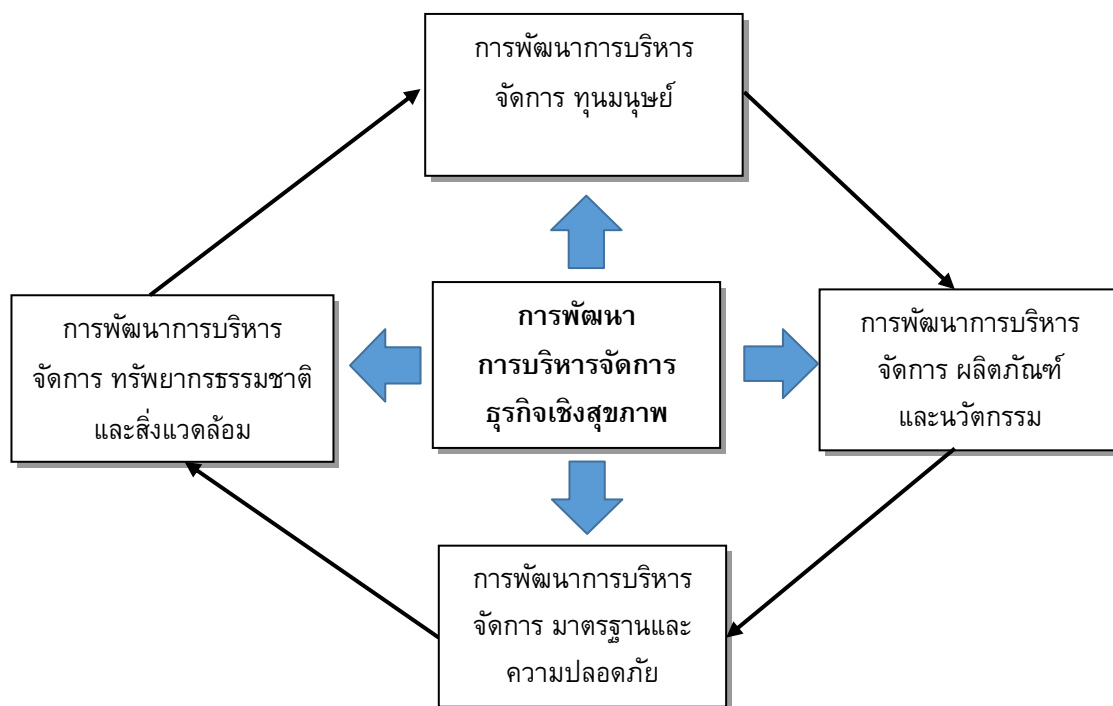
2. การป้องกันและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นอีกแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ธรรมชาติที่สูญเสียความสมดุลกลับมามีระบบนิเวศที่มีความหลากหลายและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถ้าหากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการป้องกันและการฟื้นฟูจะทำให้กลุ่มเป้าหมายของธุรกิจหันมาใช้บริการเพื่อเป็นที่พักร่างกายและจิตใจ และจะส่งผลกระทบในเชิงบวกกับธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนได้ในระยะยาว

อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของธุรกิจเชิงสุขภาพในชุมชน เป็นสิ่งสำคัญและเป็นเรื่องเดียวกันระหว่างธุรกิจและธรรมชาติ ลูกค้าอาจจะมาซื้อสินค้าและไม่กลับมาซื้อซ้ำถ้าธุรกิจเชิงสุขภาพชุมชนไม่มีการบริหารจัดการระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ดังนั้นการบริหารจัดการในด้านนี้ธุรกิจเชิงสุขภาพชุมชนจะต้องตระหนักและเร่งรีบในการดำเนินการให้เป็นผลสำเร็จเพื่อเป็นการต่อยอดทางธุรกิจโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกลไกสำคัญ

¹⁴ พัทธผจง วัฒนสินธุ์, จริยธรรมและการบริหารธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) หน้า 137

จะเห็นได้ว่าจากกระบวนการในการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพนั้น เป็นกระบวนการที่ธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกับองค์การของตนเองได้ ซึ่งกระบวนการที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงจากเอกสาร หนังสือ ตำรา และประสบการณ์ลงพื้นที่วิจัยในท้องถิ่น ทำให้ทราบได้ว่ากระบวนการในการพัฒนาธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ถ้ามีกระบวนการในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เขียนจึงสรุปกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพตามภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพ

สรุป

การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพโดยชุมชน เป็นการพัฒนาระบบการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ภารกิจ และเป้าหมายที่มีความชัดเจน โดยอาศัยกลไกทางการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนให้วัตถุประสงค์ ภารกิจ และเป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเชิงสุขภาพในชุมชนได้นำหลักการไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีศักยภาพในการสร้างจุดแข็ง ศักยภาพทางด้านการแข่งขันก่อให้เกิดรายได้ในท้องถิ่นและกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

การบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพโดยชุมชน เป็นการตระหนักถึงความยั่งยืนของการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพของชุมชนในประเทศไทย เพราะธุรกิจชุมชนเชิงสุขภาพได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและเกิดความ

ต้องการในระดับสูงของกลุ่มลูกค้า ที่มีความต้องการตอบสนองของตนเองโดยการรักษา การบำบัด หรือการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจโดยอาศัยธรรมชาติเป็นเครื่องมือ และยังสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าเพราะธุรกิจเชิงสุขภาพจะสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความผ่อนคลายหรือมีความรู้สึกที่ดีขึ้นได้ แต่ปัจจุบันบุคลากรที่ประกอบธุรกิจเชิงสุขภาพในชุมชนยังขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจ จึงทำให้ชุมชนที่มีแหล่งทรัพยากรทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงวัตถุดิบที่มีคุณภาพต้องสูญเสียโอกาสไปเพราะไม่สามารถดำเนินการหรือบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างถูกต้อง บทความนี้จึงเป็นบทความที่ผู้อ่านสามารถนำกระบวนการไปปรับกับธุรกิจของชุมชนของตนเองเพื่อให้เกิดศักยภาพทางการแข่งขันได้โดยกระบวนการพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจเชิงสุขภาพประกอบด้วย การพัฒนาการบริหารจัดการด้านทุนมนุษย์การพัฒนาการบริหารจัดการด้านผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม การพัฒนาการบริหารจัดการด้านมาตรฐานและความปลอดภัย และการพัฒนาการบริหารจัดการด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยที่กล่าวมานั้นหากชุมชนได้นำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ย่อมจะทำให้ชุมชนได้เกิดผลกระทบในเชิงบวกและเกิดการพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล. การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร: วี.พริ้นท์ (1991). 2558.
- ขวัญกมล ดอนขวา. การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560. จาก <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/5402/2/Fulltext.pdf>.
- ณัฐพรพันธ์ เขจรนันท์. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: วี.พริ้นท์ (1991). 2551.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. การพัฒนาองค์การและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป, 2558.
- บุญทวรรณ วิงวอน. การเป็นผู้ประกอบการยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- พัทตร์ผจง วัฒนสินธุ์. จริยธรรมและการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- วีรวิทย์ ปิยนนทศิลป์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. เชียงใหม่: ประภาวีการพิมพ์. 2559.
- วิวัฒน์ วิริยกิจจา. ธุรกิจสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2560, จาก <https://www.doctor.or.th/article/detail/1524>.
- วิเชียร วิทยอุดม. การจัดการสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์. 2558.
- สุขวิวัฒน์ ศิริกุล. ธุรกิจบริการสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2559, จาก <https://www.slideshare.net/UtaiSukviwatsirikul/ss-41011269>.
- สมคิด บางโม. องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: จูน พับลิชชิ่ง. 2558.
- Certo, S.C. **Modern Management**. New Jersey: Prentice-Hall. 2000.
- Griffin, R.W. **Management**, (6th). Boston, MA: Houghton Mifflin Company. 1999.
- Williams, C. **Management**, Ohio: Thomson South-Western. 2007.